

VU Research Portal

Opsporing op internet: welke grenzen kent grenzeloosheid?

Lodder, A.R.

published in
Computerrecht
2013

document version
Early version, also known as pre-print

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Lodder, A. R. (2013). Opsporing op internet: welke grenzen kent grenzeloosheid? *Computerrecht*, 2013(3).

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:
vuresearchportal.ub@vu.nl

Opsporing op internet: welke grenzen kent grenzeloosheid?

A.R. Lodder

Agent Joe Roberts achtervolgde zijn criminele broer Franky en stopte toen hij een bord “Canadese grens 5 miles” zag. Joe zette zijn auto aan de kant en keek totdat de achterlichten van Franky verdwenen waren. Begrijpelijk, Canadezen zitten weliswaar niet te wachten op Amerikaanse criminelen, maar nog minder op Amerikaanse opsporingsautoriteiten die op hun grondgebied rondsnoffen.

Stel nu dat Joe Roberts een cybercop was en Franky een hacker. Franky dringt regelmatig binnen op Amerikaanse overheidsservers, maar doet dat altijd vanuit zijn Canadese account. Bewijsmateriaal is te vinden op Canadese servers. Geen probleem, Joe doet een rechtshulp verzoek en krijgt toegang tot het account van Franky. De belastende informatie blijkt inmiddels verdwenen. De snelheid van handelen op internet is vele malen groter dan het huidige volkenrecht aankan.

Opsporing en vervolging op internet wordt behalve door flexibiliteit in opslag en software (cloud computing) ook gecompliceerd door toenemende mobiliteit: een tablet of smartphone wordt regelmatig buiten de eigen landsgrenzen gebruikt. De vraag is wat opsporingsautoriteiten kunnen doen als bijvoorbeeld een cyberaanval door een Nederlander via zijn smart device wordt uitgevoerd terwijl hij zich in Egypte bevindt. De variaties in de betrokken landen zijn legio en lang niet altijd is duidelijk wie iets doet en waarvandaan en wat de bevoegdheden van de opsporingsautoriteiten van de verschillende landen zijn.

Ontegenzeggelijk bestaat er een spanning tussen opsporing en vervolging die stopt bij de grens en het grensoverschrijdende internet. Aanknopingspunten die juristen zoeken zijn de fysieke locatie waar het internetverkeer begint en/of eindigt, of het internet als op zichzelf staande omgeving, een eigen ruimte. De parallel tussen het internet en het recht op de open zee wordt wel getrokken om internet als eigen ruimte te beschouwen. Waar het voor een boot niet mogelijk is om tegelijkertijd te varen en in de haven te liggen, kenmerkt internetcommunicatie zich door deze ‘gespletenheid’: internetverkeer bevindt zich in wezen tegelijkertijd op de volle zee en in de haven. Het te prefereren perspectief hangt af van op welk aspect men de nadruk wil leggen. Beide standpunten zijn te verdedigen.

Opsporingsautoriteiten zien grenzen op internet, althans verschaffen zichzelf niet zondermeer toegang tot geautomatiseerde systemen als deze zich fysiek op het grondgebied van een ander land bevinden. Cybercriminelen worden niet gehinderd door landsgrenzen, maar ook traditionele criminaliteit maakt bij communicatie en informatieopslag steeds meer gebruik van het internet. Opsporingsautoriteiten hebben behoefte aan bij de globaliserende samenleving aansluitende opsporingsbevoegdheden, zoals ook opgemerkt in de MvT Wetsvoorstel Computercriminaliteit III (p. 36):

“Voor de opsporing van grensoverschrijdende ernstige strafbare feiten (...) is het van essentieel belang dat gebruik kan worden gemaakt van onderzoeksbevoegdheden, ook wanneer dat betekent dat daarmee toegang wordt verkregen tot geautomatiseerde werken die zich buiten Nederland bevinden.”

Het is afwachten hoe de wet er uiteindelijk uit zal zien, maar dat de opsporingspraktijk grenzen gaat verleggen lijkt vast te staan. Een ander terrein waar grenzen verlegd worden is het auteursrecht: een hyperlink is een openbaarmakingshandeling volgens sommige rechters. Om mijzelf in te dekken, moet ik nog bekennen dat de openingszinnen vertaald zijn uit een meer dan 30 jaar oud nummer: Highway Patrolman. Kan ik naar dit redactioneel met een gerust hart linken. Hoewel...